

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ:

«Εργαστήριο φιλοσοφικής λογικής»:

Ο «Πρόλογος» και η «Εισαγωγή» της Κριτικής του Καθαρού Λόγου του Immanuel Kant

(1) ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ		
ΤΜΗΜΑ	ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΟ		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΦΣ-ΕΦ606	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	8^ο
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Εργαστήριο φιλοσοφικής λογικής: Ο «Πρόλογος» και η «Εισαγωγή» της <i>Κριτικής του Καθαρού Λόγου του Immanuel Kant</i> (ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Επ. Καθ. ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΚΑΛΑΤΖΗΣ)		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ <i>σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων</i>	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	
	3	5	
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ <i>γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων</i>	ΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ ΓΕΝΙΚΩΝ ΓΝΩΣΕΩΝ - ΕΠΙΛΟΓΗΣ		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	ΝΑΙ		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	ΕΛΛΗΝΙΚΑ		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	ΝΑΙ		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	https://ecourse.uoi.gr/enrol/index.php?id=3781		

(2) ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Με την ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές θα είναι σε θέση:

- να έχουν μια εποπτική εικόνα των βασικών θεωριών και των σημαντικότερων φιλοσοφικών ιδεών της φιλοσοφία του Immanuel Kant
- να κατανοούν τους βασικούς λόγους εξαιτίας των οποίων α) προέκυψε η *Κριτική του Καθαρού Λόγου*, β) θεωρήθηκε τόσο ριζοσπαστική και, γ) θεωρήθηκε ως το σημαντικότερο έργο της νεωτερικής φιλοσοφίας
- να διακρίνουν τις βασικές διαφορές μεταξύ των θιασωτών της καντιανής και της προκαντιανής φιλοσοφίας
- να κατανοούν τις διαφορετικές θεωρητικές και πρακτικές συνέπειες που έχουν οι διάφορες φιλοσοφικές επιλογές στο επίπεδο της μεταφυσικής
- να κατανοήσουν την κεντρική σημασία του έργου Kant αναφορικά με τη λύση των προβλημάτων που παρείχε σε προβλήματα τόσο του εμπειρισμού όσο και του ορθολογισμού
- να κατανοήσουν καλύτερα τις ριζοσπαστικές και ρηζικέλευθες αξιώσεις της κριτικής φιλοσοφίας για εκείνη την εποχή και για τη σημερινή.
- να αποκτήσουν συνείδηση του γεγονότος ότι, παρά το μεγάλο βαθμό αφαίρεσής τους, πολλές

επιστημονικές και ηθικές θεωρίες έχουν τεράστιες κοινωνικοπολιτικές και θρησκευτικές επιπτώσεις.

- να εντυπώσουν σε μια από τις πιο εντυπωσιακές φιλοσοφικές προσπάθειες του 18ου αιώνα να ξεπεραστούν οι εντάσεις μεταξύ επιστημονικής προόδου, ηθικού αυτοπροσδιορισμού και πολιτικών και θρησκευτικών θεσμών.
- να αναστοχαστούν για το ρόλο και τη σχέση της φιλοσοφίας με τη νοοτροπία του κοινού νου

Οι δεξιότητες που θα έχουν αποκτήσει οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος είναι οι εξής:

- να μελετούν, όσο γίνεται πιο προσεκτικά, κείμενα του Kant σε έγκριτες μεταφράσεις, ει δυνατόν και στο πρωτότυπο ,
- να μελετούν κριτικά κείμενα της δευτερεύουσας βιβλιογραφίας σχετικά με τον Kant
- να αναγνωρίζουν την ιδιαιτερότητα και την καινοτομία που εισάγει η σκέψη του σε σχέση με τους προκατόχους τους όσο και με ό,τι επακολούθησε

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα;

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών

Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις

Λήψη αποφάσεων

Αυτόνομη εργασία

Ομαδική εργασία

Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών

Σχεδιασμός και διαχείριση έργων

Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα

Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου

Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής

Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και

επαγωγικής σκέψης

- Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής.
- Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης.
- Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις.
- Λήψη αποφάσεων.
- Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου.
- Ανάπτυξη των επιχειρηματολογικών δεξιοτήτων
- Αυτόνομη εργασία, καθώς και δυνατότητα σύνταξης ομαδικών εργασιών.
- Αναστοχασμός για τους σκοπούς και τα μέσα της φιλοσοφικής έρευνας

(3) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

A. Χαρακτηριστικά γνωρίσματα της φιλοσοφίας του I. Kant

- Η μετάβαση από τον εμπειρισμό και τον ορθολογισμό στην καντιανή φιλοσοφία
- Η σημασία των προβλημάτων της καντιανής θεωρίας της γνώσης για την ηθική και τη θρησκεία
- Τα θεωρητικά και πρακτικά όρια που θέτει η φιλοσοφία του Kant στις ανθρώπινες ικανότητες
- Ο μετασχηματισμός της έννοιας της μεταφυσικής στα πλαίσια της καντιανής φιλοσοφίας
-

B. Εισαγωγή στο έργο η Κριτική του Καθαρού Λόγου

- Το πρόβλημα της θεμελίωσης της φιλοσοφίας
- Το πρόβλημα της φιλοσοφικής επιχειρηματολογίας
- Τα όρια των ανθρώπινων γνωστικών ικανοτήτων
- Η διάκριση των βασικών γνωστικών ικανοτήτων
- Το ζήτημα της έκθεσης της φιλοσοφικής αλήθειας
- Η σχέση μεταξύ σκέψης και πραγματικότητας

Γ. Εκ του σύνεγγυς ανάγνωση του «Προλόγου» της Κριτικής του Καθαρού Λόγου

- Η έννοια της υπερβατολογικής αισθητικής
- Η έννοια της υπερβατολογικής αναλυτικής
- Η σχέση εννοιών και αισθήσεων
- Η έννοια της «κριτικής»
- Η έννοια του «καθαρού» Λόγου
- Η έννοια του υποκειμενικού Ιδεαλισμού
- Η έννοια της «κοπερνίκειας επανάστασης»
- Η έννοια της «κριτικής» και η έννοια της «δογματικής»

Δ Εκ του σύνεγγυς ανάγνωση της «Εισαγωγής» της Κριτικής του Καθαρού Λόγου

- Διαφορά καθαρής και εμπειρικής γνώσης
- Η έννοια της a priori γνώσης
- Η κατανόηση της κριτικής φιλοσοφίας
- Οι θεωρία περί συνθετικών και αναλυτικών κρίσεων
- Το πρόβλημα των αρχών

(4) ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.	Πρόσωπο με πρόσωπο.													
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές	Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην επικοινωνία με τους φοιτητές.													
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας. Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ. Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS	<table border="1"> <thead> <tr> <th data-bbox="683 1144 1015 1205">Δραστηριότητα</th> <th data-bbox="1015 1144 1348 1205">Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="683 1205 1015 1272">Διαλέξεις</td> <td data-bbox="1015 1205 1348 1272">39</td> </tr> <tr> <td data-bbox="683 1272 1015 1375">Μελέτη και Ανάλυση Βιβλιογραφίας</td> <td data-bbox="1015 1272 1348 1375">20</td> </tr> <tr> <td data-bbox="683 1375 1015 1476">Συγγραφή εργασίας και παρουσίαση (προαιρετικά)</td> <td data-bbox="1015 1375 1348 1476">25</td> </tr> <tr> <td data-bbox="683 1476 1015 1619">Αυτοτελής μελέτη</td> <td data-bbox="1015 1476 1348 1619">41 (66 για όσους δεν γράψουν και παρουσιάσουν εργασία)</td> </tr> <tr> <td data-bbox="683 1619 1015 1653">Σύνολο Μαθήματος</td> <td data-bbox="1015 1619 1348 1653">125</td> </tr> </tbody> </table>	Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου	Διαλέξεις	39	Μελέτη και Ανάλυση Βιβλιογραφίας	20	Συγγραφή εργασίας και παρουσίαση (προαιρετικά)	25	Αυτοτελής μελέτη	41 (66 για όσους δεν γράψουν και παρουσιάσουν εργασία)	Σύνολο Μαθήματος	125	
Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου													
Διαλέξεις	39													
Μελέτη και Ανάλυση Βιβλιογραφίας	20													
Συγγραφή εργασίας και παρουσίαση (προαιρετικά)	25													
Αυτοτελής μελέτη	41 (66 για όσους δεν γράψουν και παρουσιάσουν εργασία)													
Σύνολο Μαθήματος	125													
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή	<ul style="list-style-type: none"> • Οι φοιτητές καλούνται να αναπτύξουν δύο τουλάχιστον θέματα, σε μορφή δοκιμίου, έκτασης τριών ως έξι σελίδων, με γνώσεις που θα έχουν αποκτήσει από τις παραδόσεις και από τη μελέτη της προτεινόμενης βιβλιογραφίας. Έμφαση δίνεται στην πληρέστερη 													

<p>Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες</p> <p>Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.</p>	<p>δυνατή κατανόηση της επιχειρηματολογίας στην οποία στηρίζουν οι φιλόσοφοι τις θέσεις που υποστηρίζουν, αντιπαρατιθέμενοι στα επιχειρήματα αντιπάλων θεωριών.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Κριτήρια αξιολόγησης του γραπτού είναι η ορθότητα και η πληρότητα των απαντήσεων, η σαφήνεια, η ακρίβεια και η κριτική εγρήγορση με την οποία αντιμετωπίζονται τα υπό εξέταση ζητήματα. Αξιολογείται οπωσδήποτε η ορθότερη δυνατή χρήση της γλώσσας (ορθογραφία, γραμματική, συντακτικό, τονισμός των των λέξεων κ.λπ.)
--	---

(5) ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

<p>Cassirer Ernst, <i>Καντ. Η ζωή και το έργο του</i>, μτφρ. Σταμάτης Γερογιωργάκης, Ίνδικτος 2010</p> <p>Deleuze, Gilles, <i>Η κριτική φιλοσοφία του Καντ. Η θεωρία των ικανοτήτων</i>, μτφρ. Ελένη Περδικούρη, Αθήνα: «Βιβλιοπωλείον της Εστίας» 2000</p> <p>de Vleeschawer, Herman Jean, «Immanuel Kant» σε: Συλλογικό, <i>Encyclopedie de la Pleiade. Ιστορία της φιλοσοφίας</i>, τόμ. Α, μετάφραση: Κυριάκου Σ. Κατσιμάνη, Αθήνα:Μ.Ι.Ε.Τ 1987, 19-98</p> <p>Γιανναράς, Αναστάσιος, <i>Κεφάλαια από τη θεωρητική φιλοσοφία του Καντ</i>, Αθήνα: Παπαζήσης 1976</p> <p>–, <i>Ο αγγλικός εμπειρισμός και ο γαλλικός διαφωτισμός</i>, Αθήνα: Παπαζήσης 1976</p> <p>Guyer, Paul, <i>Kant</i>, μτφρ. Γιώργος Μαραγκός, Αθήνα: Gutenberg 2013</p> <p>Kant, Immanuel, <i>Η γένεση της κριτικής φιλοσοφίας. Η Επιστολή της 21^{ης} Φεβρουαρίου 1772 στον Marcus Herz</i>, μτφρ. Βάιος Ντάφος, Αθήνα: Αμολγός 2020</p> <p>–, <i>Προλεγόμενα σε κάθε μελλοντική μεταφυσική</i>, μτφρ. Γιάννης Τζαβάρας, Αθήνα-Γιάννινα 1982</p> <p>Κλιματσάκης, Παύλος, <i>Συστηματική εισαγωγή στον γερμανικό ιδεαλισμό. Καντ, Φίχτε, Σέλλινγκ, Χέγκελ</i>, Αθήνα: Ροές 2010</p> <p>Πενολίδης, Θεόδωρος, <i>Μέθοδος και συνείδηση. Η έννοια της συνείδησης στη νεότερη φιλοσοφία</i>, Αθήνα: Μεταίχμιο 2004</p> <p>Συναφή επιστημονικά περιοδικά: <i>Kant-Studien, Kantian Review, Canadian Journal of Philosophy, European Journal of Philosophy, Journal of the History of Philosophy</i></p>

ΔΙΔΑΚΤΙΚΑ ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΑ

<p>1. Διδακτικό Εγχειρίδιο: Immanuel Kant, <i>Κριτική του Καθαρού Λόγου</i>, μτφρ. Α. Γιανναράς, Αθήνα: Παπαζήσης 2020</p> <p>Κωδικός βιβλίου: 4690241 ISBN: 978-960-02-3591-3</p>
--

2. Διδακτικό Εγχειρίδιο: Γ. Σαγκριώτης, *Οι τρεις Κριτικές του Καντ. Ένας οδηγός πλοήγησης*, Πάτρα: Εκδόσεις Πανεπιστημίου Πατρών 2023
Κωδικός βιβλίου: 3889
ISBN: 978-960-530-075-3